

עליתי לאוטובוס. אפילו לא ידעתי לאן מוביל הקו הזה. הסתכלתי על הנהג והוא הסתכל עליי בחזרה. לא היה לי איכפת שיהיו אותי. הבנתי שהאשה זיהתה אותי, האשה שהתפרסמה. שמעתי את השיחה בינה לבין הנהג. או הוא קרא לאיזה ילד, ציפיץ במדים, שיסמור עליי. איזה ילד במדים. שהוא ישמור עליי! את מבינה את הקוריוז? הרדת נסגרה ונפתחה עשרות פעמים בכל תחנה. הרי יכולתי לקפוץ מהאוטובוס! הבדיחה היא שאחד השוטרים נתחנה אפילו לא כליכך האמין שאני צבי גור. כמעט נתנו לי ללכת. אמרתי לך: גם אני לא הייתי מאמין לעצמי. אילו הייתי חושב לברוח — לא הייתי עושה זאת בדרך כזאת טפשיה. כליכך לא הייתי! אני אדם רציונאלי, בדרך כלל.

חבל על יוסי פולק

קשה לי לחיות בכלא. יש לי מ' אוויים בריאים, ופה המקום הוא סיר'לחץ! תגידו למנהל שיום אחד ישחרר את הפתיל... אבל אני תמיד אופטימי! אף פעם לא מאבד את הראש! קשה לי להתמודד עם הסטיגמה שהדובקה עליי. על סמך אירוע מסויים. שיכולים להיות לו אלף ואחד גורמים. נוצרת סטיגמה לכל החיים. בינתיים, נאלצתי לדחות את החתונה שלי עם יעל. למת? לומנים יותר טובים.

אני אופטימי. אני לא מאמין שאי קבל חנינה, אבל אולי יופחת לי מה עונש. כבר הייתי בדרך הנכונה. אני מאוד גריש ולוקח ברובם ללב, אבל במקום הזה לומדים להתעלם! זאת הדרך להישרד ולחיות כלילה. קשה מאוד גם לחיות עם התווית של רוצח. כן, אני יודע שאומרים שעשיתי את המעשה הכי מאוס. אומנם, אף אחד לא אמר לי את זה כפרצוף, אבל אני קורא עיתונים. במשך הזמן, עוטים סיר'לחץ קשה, איראפשיר, כמעט, להתרגל לקביעה הזאת. זה לא היה רצה. זה לא היה כפי שפורסם, אבל אני לא רוצה לפרט. שלא לפגוע עוד יותר במישי פחת ירדן. זה קרה כך. נכון שאני קורה לזה "המיקרה", יסורי-המצפון ילדו אותי למשך כל החיים. אין אדם שיכול להתמודד עם זה. בהמשך הזמן, הן קצת מתקנה. המילה "רוצח", בכלל, זה מושג איום ונורא! רגע, אני חושב שלא קיים אדם שיכול לבלוע את זה, אפילו אם הוא עשה את זה. אנהני, כלנו, בני-אנוש! אני, בכלל, שונא מוות, פרדות — זה משורר שמתסמים, נגמר. כל המיקרה של נוראי. לא שאני יושב כל היום ובוכה. אז, לפחות, זה היה משתחרר. אני יודע שזה לא יתאפשר לי. אבל הלוואי — הלוואי! שיכולתי להיפגש עם ההורים שלי. גם ייסורי-המצפון בעניין של פולק מייסרים אותי. כואב לי הלב. חבל לי עליו. לגבני הוא היה, בעצם, הכל. מתי שרציתי, יכולתי להתקבל אצלו. אבל לא ניצלתי את זה. יכולתי לבקש הרבה

דברים ולא ניצלתי זאת. הייתי עולה במדרגות, דופק ברדת, ומיד הת' קבלתי אצלו. כיבדו אותי בקפה. הוא גם עודד אותי בסיפור יעל.

ציורים על הדקה

איראפשיר להסביר סיפור-אהבה שגורם בין כתלי בית-הכלא. פגשתי אותה בקומדיה של טעויות. היא באה לבקר אדם שישב איתי בתא, כבתי-הסוהר. הוא למד איתה בכיתה, בעבר, והיא באה לעודד אותו. הוא לא כליכך ידע לכתוב, או כתב בשגיאות. אני כתבתי בשמו. יום אחד היא זרקה לו, בטלפון: "יש לי הרגשה שלא אתה הכותב!" עליתי במקום על הקו. ומיד נדלק הקליק בלב.

אגב, גם אני שוגה, לפעמים, ככתיבה, מחסיר מילים. אני חושב לפעמים כליכך מה, שזה יוצא. איך היא הסכימה לקשור את גורלה בגורלי? אני פשוט, מאמין באהבה. הכול נצבע ברור יותר. היום כבר אין לי סימני-שאלה — איך? פעם חשבתי, שאם אני באמת אוהב אותה — אני צריך לנתק איתה את הקשר. אבל, עובדה: היא התגלתה כבעלת כוחות נפשיים, והיא מוכנה לחכות. אומרים שלכני-אדם קורית פעם אחת בחייה אהבה. אני לא העזתי להציע שנתחתן. לא היה לי רי-אומץ. היא הציעה. האקט של החתונה הוא סימבולי. אנחנו כבר רואים את עצמנו כווג לכל דבר. כינתתי החתונה נדחית, אבל אני מרגיש נשוי לה. עד עכשיו היה לי קצת קצר בביקורים, מאז שאני באי-קסם, אבל יש לנו כוח לעבור את זה. אני מבין את המערכת.

כשהגעתי לראיון ראשון אצל פרץ, כאתי עם שורה של בקשות אלמנטריות. אני מדבר מכל הלב. אחרי החוץ פש שהיה לי אצל פולק, והוא רושם הכל, תקיתקתק, התמלאתי פיתאום, לא, לא תיסכול, אלא דמע. אמרתי לעצמי, שאם אני לא יוצא מפה מיד — אני פורץ בכבי. בחוץ תפסתי את עצמי. רגע, הרי הוא פוחד ממני! הרי קודמו עף בגללי! היום הייתי אצלו שוב בראיון של שעה, ועל אף שכל בקשותיי הושבו בשלילה, הרגשתי שהוא מדבר איתי מכל הלב. הרגשתי טוב. גם את האסירים שמומומים עליי אני מבין. האמון בהם ירד. או בסדר,

אומרים שהתרופה הטובה ביותר היא הזמן... כן, נכון, זה לא פירסם אותי כמו קשה לי לומר אם אני צייר טוב. בשביל עצמי — אני טוב! הדימוי העצמי שלי חיובי, למעלה מהמומצע. ביחוד בכלא. האוכלוסיה פה היא לא הומוגנית. אנשים באים פה מכל מיני שכבות ורקעים של החברה הישראלית. רוב האנשים פה הם בעלי דימוי עצמי נמוך. האוכלוסיה הזאת לא היתה מוכרת לי מקודם. נכון שהיו לי כמה הסתבכויות עם החוק, אבל זה היה בעניינים של פשיטת-רגל, משהו אחר. אומרים עליי שאני מקסים אנשים? מה את אומרת? קץ? אז זאת מחמאה בשבילי. זאת שאלה של קומוניקציה שאתה יוצר עם אנשים, הצורה שבה אתה מציג את הדברים. מה שמעבר למילים. מה פרץ אומר? מקרי? זאת גם הגרסה:

ירדתי שתגיעי גם לנקודה של דחף להרס-עצמי. ירעתי! אני קורא באתר הרבה סיפורות. ספרים שקשורים בפילוסופיה, למשל: אדם מחפש משמעות — זהו סיפור של רופא שחווה את השואה. בזכות הידע שלו הוא יכול היה ליישם דברים ולהישאר. קראתי גם, לאחרונה את מעברים. זה ספר שהוא לא פילוסופי במהותו, אבל הוא מציג לך את המעברים של החיים. מתח דברים שקורים לאנשים. אני לא חושב שיש לי דחף להרס עצמי, לא יודע. בכל אופן, לא הייתי רוצה להשתנות. לשפר את מצבי — כן, אבל לא להשתנות! בסך הכל אני חושב שאני אדם בעל לב טוב — כך, על כל פנים. אני חושב. אני שוקל כל דבר באהרה, ונכון לעוד לאנשים. לכן מנצלים אותי לפעמים. קל לנצל אותי. איך זה מסתדר עם מעשיי? אני מתחרט על הרבה, הרבה דברים! בכלל, על כל העניין שהביא אותי לכתיבה. על העניין האחרון, שאסירים אחרים נמצאו בגללי, ובעיקר על כך שפגעתי ביוסי פולק, ובגללי הוא בחוץ. הייתי רוצה שיאפשרו לי לפתוח דף חדש.

יש לי לב טוב!

התחלתי ללמוד ציור אצל הפסל לוצ'ינסקי. אחר-כך הייתי סטודנט-חיוך בבצלאל. התפרנסתי רוב הזמן מציור. נכון שהייתי שותף לאי-פעיל באיזה עסק, ששם רימו אותי, ובגלל זה אף פתחו נגדי תיקים וישבתי תשעה חודשים בכלא-מעשיהו. אבל בעיקר התפרנסתי מציור. עשיתי הרבה תערוכות.

כן, נכון, זה לא פירסם אותי כמו היום... קשה לי לומר אם אני צייר טוב. בשביל עצמי — אני טוב! הדימוי העצמי שלי חיובי, למעלה מהמומצע. ביחוד בכלא. האוכלוסיה פה היא לא הומוגנית. אנשים באים פה מכל מיני שכבות ורקעים של החברה הישראלית. רוב האנשים פה הם בעלי דימוי עצמי נמוך. האוכלוסיה הזאת לא היתה מוכרת לי מקודם. נכון שהיו לי כמה הסתבכויות עם החוק, אבל זה היה בעניינים של פשיטת-רגל, משהו אחר. אומרים עליי שאני מקסים אנשים? מה את אומרת? קץ? אז זאת מחמאה בשבילי. זאת שאלה של קומוניקציה שאתה יוצר עם אנשים, הצורה שבה אתה מציג את הדברים. מה שמעבר למילים. מה פרץ אומר? מקרי? זאת גם הגרסה:

ירדתי שתגיעי גם לנקודה של דחף להרס-עצמי. ירעתי! אני קורא באתר הרבה סיפורות. ספרים שקשורים בפילוסופיה, למשל: אדם מחפש משמעות — זהו סיפור של רופא שחווה את השואה. בזכות הידע שלו הוא יכול היה ליישם דברים ולהישאר. קראתי גם, לאחרונה את מעברים. זה ספר שהוא לא פילוסופי במהותו, אבל הוא מציג לך את המעברים של החיים. מתח דברים שקורים לאנשים. אני לא חושב שיש לי דחף להרס עצמי, לא יודע. בכל אופן, לא הייתי רוצה להשתנות. לשפר את מצבי — כן, אבל לא להשתנות! בסך הכל אני חושב שאני אדם בעל לב טוב — כך, על כל פנים. אני חושב. אני שוקל כל דבר באהרה, ונכון לעוד לאנשים. לכן מנצלים אותי לפעמים. קל לנצל אותי. איך זה מסתדר עם מעשיי? אני מתחרט על הרבה, הרבה דברים! בכלל, על כל העניין שהביא אותי לכתיבה. על העניין האחרון, שאסירים אחרים נמצאו בגללי, ובעיקר על כך שפגעתי ביוסי פולק, ובגללי הוא בחוץ. הייתי רוצה שיאפשרו לי לפתוח דף חדש.

נכון שאני פתחתי כבר דפים. אני לא יכול להאשים אותך, כשאת מס' תכלת בתיק שלי. יש הרבה דברים שם שאני מעריך שחזרתי שוב את החומר כל המיתוסים שנוצרו סביבי. בכל זאת, את העניין עם פולק איני מסוגל לשכוח. כליכך התקרבו וקיבלתי מעל ומעבר!

הפרה והזאב

אין לי מושג איך ומתי החברה תקבל אותי. אני צופה בעיות ומ' קווה, מקווה. אז, כשההרפס שלי לנשיא הוחזר, כליכך כאב לי, עד שנכתיב נסתי לדיכאון ולא יצאתי שובע מהתא. ביחוד מפני שירדתי מה יקרה, והתנגדתי לחתום על ההרפס. שלא לדבר על להשיג אותו לנשיא. אני מאמין שהפירסום הזה לא יויק לי עוד יותר. תלוי כך, ותלוי הרבה באיך שהחברה תהיה מוכנה לקלוט אותי. אנשים העוסקים בכתיבה וביי צירה מסוגלים לקלוט גם את היפה בשלילי. את יודעת?

אפילו כבתי-הסוהר — הדבר הכי מכוער שהחברה המציאה: — יש יפה. אני מקווה, בכל זאת, להצטייר שונה ממה שהצטיירתי עד עכשיו. שיבינו שאני מצטער, שאולי יסלחו לי. כל אדם רוצה מחילה. לא? תמיד תהיתי, איך יקבלו אותי בחוץ. יש בארות בישות ויש מלוותות. כדי להגיע למים טובים — צריך לחפור הרבה לפעמים. גם אצלי. אני מאמין, יש טוב. זה לא שאני מאמין שאדם צריך לבקש יותר ממה שמגיע לו. יש סיפור על ציפור רורה, שנמאס לה מהארץ. היא החליטה לעקוב אחר החסידות. רצתה לעוף לשבדיה, בדרך התחרטה, נפלה וקפאה. באה פרה והשתנינה עליה. היא התחממה, התחילה לעוף ואז בא זאב וטרף אותה! מוסר-השכל: לא כל מי שמושיט לך יד — עוזר לך!

חמורים

הנציב העליון השווייצרי

נבחר ♦ לתפקיד הנציב העליון לפליטים, מטעם אירגון האומות המאוחדות, ז'אקפייר הוקה, 47, כלכלן ומנהלן שווייצרי, שהיה עד לאחרונה אחד משלושת ראשי הצלב האדום הנילאומי. הוקה, שזכה באחד משני התפקידים שעליהם מחליטה העצרת הכללית בלבד (התפקיד השני הוא זה של המוכר הכללי) יישא באחריות למנגנון של 1700 איש, עם תקציב שנתי של 500 מיליון דולר. המנסים לסייע בשיקום של 11 מיליון פליטים ב-80 ארצות.

בנו של המוכתר

נחוג ♦ יום-הולדתו ה-55 של אסף יגורי, איש עיסקי-תיירות, ש' היה (במלחמת יום-הכיפורים) השבוי הישראלי הבכיר (כסגן-אלוף בחיל-השריון) שנפל אי-פעם בשבי האויבי. יגורי, שהיה חבר הכנסת התשיעית בר-שימת ד"ש, ממנה פרש, בהקומו סיעת יחיד (יעד), הוא בנתיחורו של נוח יגורי, מגיבורי ההתיישבות וההגנה בארץ. אחרי קריירה קצרה כמחפשי ארמות נגבב להתיישבות במחוזות הגידור העברי של מלחמת-העולם הראשונה, עימם נמנה, וחברות בקבוצת עגלונים ירושלימים, היה יגורי-האב בין מייסדי קיבוץ יגור שבמבואות חיפה, שם התפרסם כמוכתר המקום, שנכלא על-ידי הבריטים בכלא עכו משמצאו, בעת חיפושי-ההשק הגדולים של קיץ '46 (השבת השחורה) סליק-נישק ענקיים של ההגנה במקום.

מפקד במסווה כתב

נחוג ♦ יום-הולדתו ה-65 של אשר בן-נתן, ממקורביו של שמעון פרס ומי שהיה מכלל משרד-הביטחון ושגריר ישראל בכון ובפאריס. בן-נתן, יליד וינה האוסטרית, הידוע בזכות מראוה בכינוי "אתור היפה", החל את דרכו בארץ כחבר קיבוץ יודפת שלמ"ר גלות הר העצמון בגליל, היה לאחד השואה ממפקדי הבריחה באירופה (כי מסווה של כתב היומון הדתי הצופה) ולאחר שורת תפקידיו הממלכתיים אף ניסה כווח בפוליטיקה עירונית, עת נכשל, ב'1978, במרוץ לראשות עיר ריית תל-אביב, כמועמד המוערך נגד שלמה להט.

שדר ושגריר

נפטרה ♦ בירושלים, בגיל 76, מ"ר רבי אבירע, מי שהיה, כמדרכי זלוטי ניק, הממונה על התוכניות העבריות של הרדיו המנדטורי, קול ירושלים והאיש שחנך את שידורי קול ישראל בעברת טקס הכרות המדינה, ב'14 במאי 1948, מתל-אביב. לאחר עיסוק רדיופוני נוסף (הקמת קול ציון לוג לה), עבר אבירע לשרות-החוק, שבו העפיל מתפקידו נספח תרבות בבואנוס-אירס לזה של שגריר ישראל ליד אר-נסקו, אירגון האו"ם לחינוך, מדע ותרבות, בפאריס.

המלח שחזר מן הקוטב

נפטרה ♦ במוסקוה, בגיל 91, א"י וון פאפנין, גיאוגרף וחוקר הקוטב הצפוני, בעלשני תוארי גיבור-ביתר המועצות, בראשון בהם זכה עת ניהל משלחת חוקרי-קוטב (שהייתה מורכבת מצוות של ארבעה וכלב אחד) לפני 49 שנים, במהלכה צפו הפולקרים על חלקת-קרח מן הקוטב דרומה, מרחק 2,000 קילומטר, בקור של מינוס 45 מעלות, עד שחולצו על-ידי אניית שר-רצתה לעוף לשבדיה, בדרך התחרטה, נפלה וקפאה. באה פרה והשתנינה עליה. היא התחממה, התחילה לעוף ואז בא זאב וטרף אותה! מוסר-השכל: לא כל מי שמושיט לך יד — עוזר לך!

מה נשתנה?

מה נשתנה, מאז נסיון בריחתו של צבי גור מכלא איילון, לפני כחודשיים? הוטה ביקורת ציבורית ננציב שרות בתי-הסוהר, רמי סויסה. זה היה צריך למצוא את הדיון עם פקודי ולהצדיק את גישתו הליברלית, שנחלה כביכול כישלון. הוא נזף בכמה מקציניו והדיח את יוסי פולק מפקד-הכלא מתפקידו. האווירה שנוצרה בקרב השוטרים והאסירים בכלא היתה טעונה בחוץ-רנפץ. ללא-בר-רוחתה זאת נזק מפקד חדש בכלא הבעיטה. סגן-יוגנדר פרץ, שהגיע מכלא ביטחוני. זה התקבל באווירה קשה ובלתי-מפוננת, הן מצד הסגל, הן מצד האסירים. העמידו אותו במיבחנוים יומיומיים. בשבועות הראשונים חשש להוציא רגליו מהמיתקן. היה חוזר לשם אפילו בליל-שבת. כיתות-הלימוד בכלא נסגרו זמנית, עד שפרץ פתח אותן שוב. אסירים השפוטים לתקופות-מאסר ארוכות ויצאו החוצה, במיס' גרת עבודתם. הוכנסו בחזרה לכלא והוגבלו בתנועתם. הגבלות אלה הר הגבירו את המתוחות והגשיות-הזעם בקרב האסירים. גם כיום, כשנראה שמרץ השתלט על העניינים והכל חזר לקדמותו, לא הולידו הפעעים. כל אסיר הנמצא במעביל-החץ ועולל לבדות, או להזקק לעצמו, נשמר בשבע עיניים ומדיר שינה מעיני המפקדים. כל פשלה עלולה לעלות להם במישרותיהם. והגורם חי לנגד עיניהם, שמוד מכל מישמר, באגף-האי-קסיים. מלאכת-הציור נאסרה על גור מאז, אם כי שאר ההגבלות שהוטלו עליו — כגון הליכה בחצר בכללים — מוסרות בהדרגה. עוד תופעה שנכנסה להווי הכלא. אחרי הבריחה, היא צלצוליה היומיומיים של יעל גורס, חברתו של גור, שתבעה באגרסיביות — בטלפון הישיר של פרץ! — שורה של הפכות עבור אוהבה. בתיקן עבי-הכרס של גור מצוי מיכתב-התנצלות שלה, על שאיבדה את שלוותה ודיברה בגסות-רוח אל מפקד-המיתקן. בינתיים, שקט.